

WYBRANE ŚRODKI TRANSPORTU W TURYSTYCE KRAJOWEJ

W artykule omówiono wybrane środki transportu pod kątem realizacji usług przewozowych w turystyce krajowej. Zrealizowano zadanie pozwalające na ocenę wybranych środków transportu w odniesieniu do indywidualnych preferencji autorów pracy. Została w tym celu przeprowadzona podróż na trasie Radom – Gdańsk – Warszawa – Radom trzema środkami transportu: samolot, pociąg, autokar.

WSTĘP

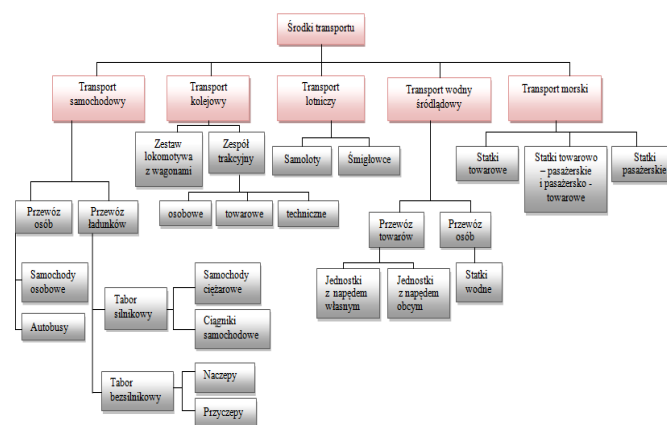
Transport odgrywa ogromną rolę w kształtowaniu różnych dziedzin gospodarki oraz stanowi nieodzowny element codziennego życia obywateli. Jest głęboko powiązany z przewozem surowców, materiałów, produktów. Do głównych funkcji transportu można zaliczyć funkcje konsumpcyjną, produkcyjną oraz integracyjną [12]. Usługi transportowe pozwalają na zaspokajanie potrzeb związanych z przemieszczaniem się osób i towarów [11]. Ma to szczególne znaczenie w przypadku turystyki. Transport jest niezaprzeczalnie niezbędnym elementem przy wszelkich działaniach związanych z turystyką. Rozwój transportu i infrastruktury transportowej na wysokim poziomie skutkuje intensyfikacją ruchu turystycznego oraz jego sprawnym funkcjonowaniem. Jednocześnie turyści korzystając z usług transportowych prowadzą do wzrostu zysków oraz rozwoju branży transportowej [2]. Zgłaszając stale nowe postulaty przewozowe powodują rozwój konkurencyjności na rynku transportowym i powstawanie nowych firm korzystających z nowoczesnych środków transportu, oferujących lepszą jakość usług. Postęp techniczny doprowadził do możliwości dotarcia do niemalże każdego zakątka świata [6]. Każdy turysta przed podjęciem aktywności turystycznych musi dokonać wielu wyborów. Jednym z nich, bardzo istotnym, jest wybór środka transportu, którym turysta będzie przemieszczał się z miejsca zamieszkania do miejsca docelowego oraz w drodze powrotnej. Dokonuje on, w większym lub szerszym zakresie, analizy różnych środków transportu, która ma doprowadzić do podjęcia ostatecznej decyzji dotyczącej ich wyboru. Analiza taka oparta jest o poszczególne cechy środków transportu (koszt podróży, czas podróży, częstotliwość połączeń, komfort, bezpieczeństwo), a także o indywidualne czynniki odnoszące się do życia turysty (wiek, dochody, motywacje, odległość do miejsca docelowego, przyzwyczajenia) [10]. Niewątpliwie dla każdego turysty priorytetowym będą inne czynniki.

W pracy scharakteryzowano wybrane środki transportu w turystyce krajowej oraz przeprowadzono zadanie pozwalające na ich ocenę na podstawie indywidualnych preferencji. W tym celu przeprowadzono podróż wybranymi środkami na trasie Radom – Gdańsk – Warszawa – Radom.

1. WYBRANE ŚRODKI TRANSPORTU W TURYSTYCE KRAJOWEJ

Środki transportu są to pojazdy, które pozwalają na przemieszczanie się ludzi, towarów, z miejsca początkowego do docelowego. Ich podziału można dokonać opierając się o klasyfikację pionową transportu i są to środki transportu samochodowego,

kolejowego, lotniczego, wodnego śródlądowego, morskiego. Na rys. 1. przedstawiono klasyfikację środków transportu [5].

Rys. 1. Klasyfikacja środków transportu (opracowanie własne na podstawie [5])

Funkcjonowanie transportu i turystyki jest z sobą ściśle związane. Odnosi się to do wszystkich rodzajów turystyki, także do turystyki krajowej. Turystykę krajową stanowią podróże Polaków po Polsce, podczas których skorzystali oni przynajmniej z jednego noclegu poza swoim stałym miejscem zamieszkania [3]. W roku 2015 Polacy dokonali 50,2 mln podróży po kraju, co stanowiło 79,7% ich wszystkich podróży turystycznych [4]. W turystyce krajowej największe znaczenie będą miały środki transportu drogowego, kolejowego oraz w mniejszym stopniu transportu lotniczego. Poniżej zaprezentowano ich ogólną charakterystykę [3].

Transport drogowy ma największe znaczenie w turystyce krajowej, jednak jego dalszy rozwój zależy od wielu czynników, m.in. od infrastruktury drogowej liniowej (różnego rodzaju dróg) oraz punktowej (stacje benzynowe, parkingi i inne). Niestety, bardzo często w szczycie sezonu urlopowego drogi do popularnych miejscowości turystycznych są zakorkowane. Niezbędne są w tym zakresie rozwiązania oraz konieczność usuwania tego rodzaju barier [6]. W krajowym ruchu turystycznym często spotykanym środkiem transportu są autokary. Współczesne autokary oferują wygodną podróż ze wszystkimi możliwymi udogodnieniami. Regulowane fotele, panoramiczne szyby, klimatyzacja, WC, Internet czy serwis kawowy stały się standardem [10]. Autokary są bardzo zróżnicowane pod względem standardu obsługi i wyposażenia. W transporcie autokarami wyróżnia się: przewozy regularne, wahałowe oraz okazjonalne [6].

Drugim, niezwykle ważnym środkiem transportu w turystyce krajowej jest transport kolejowy. Jest on nadal stosunkowo często wykorzystywany, choć konkurencja ze strony innych środków transportu stale rośnie [3]. Przewoźnicy starają się ulepszać swoje usługi poprzez unowocześnianie taboru, skracanie czasu przejazdu, wprowadzanie atrakcyjnych promocji, zwiększanie komfortu podróży (możliwość korzystania z Wi-Fi, usługi gastronomiczne, specjalne miejsca dla osób podróżujących w sprawach biznesowych) szczególnie przy dłuższych trasach [6].

W ostatnich latach bardzo dynamicznie rozwija się również krajowy transport lotniczy. Nie jest to dominujący środek transportu w turystyce krajowej, ale czas podróży oraz cena biletów mogą mieć w przyszłości istotne znaczenie przy wyborze tego środka transportu [3]. W transporcie lotniczym wyróżnia się loty regularne oraz czarterowe. Połączenia regularne oferują przewoźnicy sieciowi lub niskokosztowi. Dzięki tym drugim transport lotniczy jest coraz bardziej dostępny także dla osób o niższym poziomie dochodów. Transport czarterowy jest najczęściej wykorzystywany przez biura turystyczne obsługujące wyjazdy zagraniczne [6].

2. ANALIZA WYBRANYCH ŚRODKÓW W TURYSTYCE KRAJOWEJ

Teoretyczna analiza cech i własności różnych środków transportu może dawać niepełne o nich informacje. Preferencje osób korzystających ze środków transportu powodują potrzebę personalnej ich analizy w celu wypracowania bardziej obiektywnych ocen. Dlatego też, autorzy pracy zdecydowali się przygotować i opracować plan podróży dostępnymi środkami transportu na trasie Radom – Gdańsk – Warszawa – Radom. Przeprowadzenie projektu wymagało zaplanowania podróży na trzy tygodnie przed jej rozpoczęciem. Założono:

- przelot samolotem przewoźnika SprintAir (trasa Radom – Gdańsk),
- przejazd pociągiem Express Intercity Premium przewoźnika PKP Intercity (trasa Gdańsk – Warszawa),
- przejazd autokarem przewoźnika PolskiBus (trasa Warszawa – Radom).

2.1. Podróż samolotem przewoźnika Sprint Air

Zakup biletu dokonano za pośrednictwem strony internetowej Portu Lotniczego Radom. W tym przypadku opłatę można jednak wnieść jedynie przy użyciu karty kredytowej. Pasażer ma do wyboru 3 taryfy, w tym jedną promocyjną. Przygotowania do podróży samolotem wymagały poświęcenia czasu w celu zapoznania się z wytycznymi dotyczącymi tego środka transportu. Jest to szczególnie istotne w przypadku osób pierwszy raz lub rzadko podróżujących samolotem. Pasażer musi dobrać odpowiednią zawartość bagażu zgodną z wykazem rzeczy możliwych do przewozu w samolocie. Dotyczy to bagażu podręcznego jak i rejestrowanego. Należy również zwrócić uwagę na sposób ich przewozu. W przypadku transportu lotniczego należy również zwracać uwagę na rozmiar, wagę i ilość bagażu, co ma związek ze ściśle określonymi limitami. Czynniki te ograniczają pasażera, szczególnie w przypadku planowania podróży długookresowych. W celu dokonania odprawy biletowo – bagażowej oraz kontroli bezpieczeństwa należy pojawić się na lotnisku dość długi czas przed wylotem. Wydłuża to całkowity czas podróży. W Porcie Lotniczym w Radomiu odprawa rozpoczyna się na 90 min. przed wylotem a kończy na 35 min. przed godziną wylotu. W przypadku większych lotnisk czas ten może być znacznie dłuższy, ze względu na większą ilość pasażerów do obsługi. Podróż z Radomia do Gdańska odbyła się samolotem Saab 340A – PAX (rys. 1).

Rys. 1. Samolot linii SprintAir [źr. wł.]

Przy średniej prędkości 400km/h pozwoliło to na pokonanie trasy w godzinę. W czasie lotu podano batonik oraz wodę. Wnętrze samolotu nie oferuje dużo miejsca i jest słabo wyciszone. Na rys. 2 pokazano wnętrze samolotu Saab 340A-PAX.

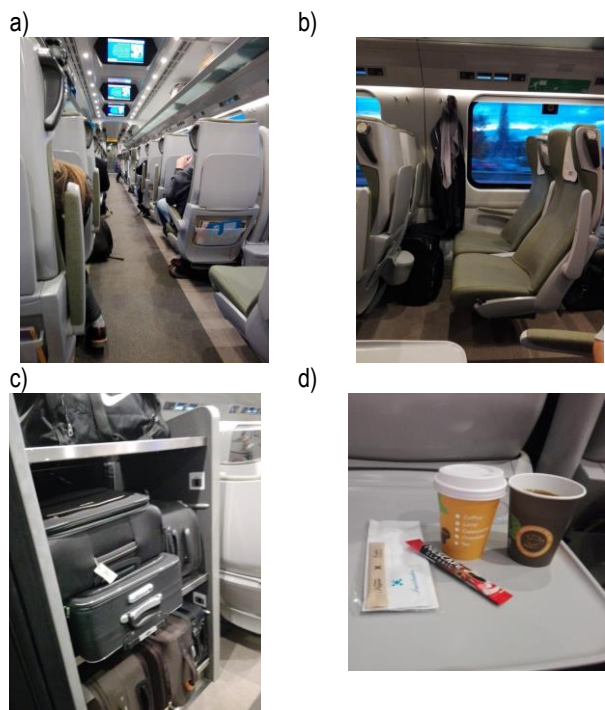
Rys. 2. Wnętrze samolotu Saab 340A-PAX [8]

Rekompensatą jest natomiast krótki czas podróży. Niestety, ze względów bezpieczeństwa podczas podróży nie można korzystać z telefonów komórkowych. Po dotarciu na lotnisko docelowe należy jeszcze poczekać na obiór bagażu rejestrowanego. Ten element również wydłuża w mniejszym lub większym stopniu całkowity czas podróży.

2.2. Podróż pociągiem Express Intercity Premium przewoźnika PKP Intercity

Zakup biletu na przejazd pociągiem EIP (Express InterCity Premium) dokonano za pomocą strony internetowej przewoźnika InterCity. Pasażer może skorzystać z szeregu ulg, co nie jest możliwe u wszystkich przewoźników. Na dworzec można dotrzeć praktycznie tuż przed odjazdem. Miejsca są objęte całkowitą rezerwacją. W pociągu istnieją wydzielone miejsca, gdzie można zostawić bagaż. Pociąg osiąga prędkość do 200km/h, co znacząco skraca całkowity czas podróży. Wewnątrz jest bardzo cicho, nie odczuwa się osiąganej prędkości, nie słychać odgłosów pojazdu. Dodatkowo jest bardzo komfortowo. Pasażerowie mają do dyspozycji wygodne, regulowane fotele, rozkładane stoliki (np. na dokumenty, laptopa) z podstawką na napój, gniazdko elektryczne przy każdym miejscu, kieszeń na papierowe rzeczy lub drobne akcesoria oraz kosze opróżniane podczas podróży przez obsługę. W pociągach EIP pasażer ma wystarczającą ilość miejsca. Podczas podróży można spokojnie się wyprostować, czy przejść. Pasażerowie otrzymują drobny poczęstunek. W drugiej klasie jest to kawa, herbata lub

woda. W pociągu znajduje się także wagon barowy, w którym można skorzystać z dość bogatego menu (napoje, przekąski, dania). Przykładowo koszt wody to ok. 4,50 zł., kawy 6-13 zł. Pasażer może je spożyć w wagonie barowym lub zażyczyć sobie ich dostarczenia do swojego miejsca. Na rys. 3 pokazano zdjęcia z podróży pociągiem.

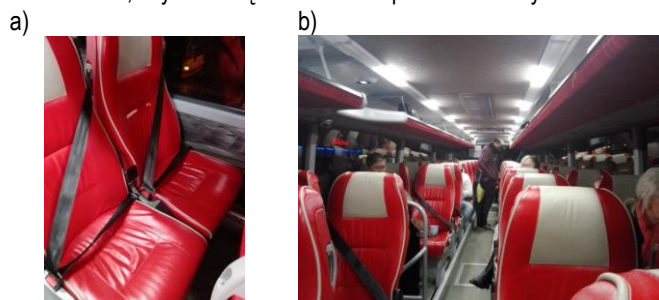

Rys. 3. a, b) wnętrze pociągu, c) bagażownia, d) poczęstunek [źr. wtf]

2.3. Podróż autokarem przewoźnika PolskiBus

Zakup biletu dokonano na stronie internetowej przewoźnika, na której przy odpowiednio wczesnej rezerwacji dostępne są bardzo atrakcyjne cenowo oferty. Pasażer musi pojawić się około 15 minut przed planowaną godziną odjazdu. Niestety zdarzają się opóźnienia, co miało również miejsce w tym przypadku. Jest to środek transportu, gdzie opóźnienia w głównej mierze wynikają np. ze złych warunków atmosferycznych czy spowolnień w ruchu drogowym.

Po dokonaniu zakupu biletu pasażer ma zapewnione miejsce siedzące jednak nie ma przypisanych konkretnych miejsc. Bagaż o większych rozmiarach jest pakowany do luków bagażowych. Pomimo otrzymanego kwitu bagażowego przy ładowaniu bagażu, przy odbiorze nikt go już nie sprawdził. Mniejsze bagaże pasażer może zabrać ze sobą do środka pojazdu i umieścić pod siedzeniem lub na specjalnych półkach. W środku jest stosunkowo wygodnie, nowocześnie, czysto. Wnętrze autokaru pokazano na rys. 4.

Rys. 4. a, b) wnętrze autokaru [źr. wtf]

Pasażer ma wystarczająco miejsca. Do dyspozycji pasażera udostępnione są takie podstawowe udogodnienia jak: wieszak na ubranie, indywidualny sterownik oświetlenia i nawiewu powietrza.

Z uwagi na to, iż nie ma możliwości porównania czasów przejazdu i cen wybranych do analizy przewoźników na trasie Radom – Gdańsk, w tabeli 1 zaprezentowano zestawienie dotyczące trasy Warszawa – Gdańsk. Ceny przedstawione w tabeli 1 ustalono w dniu 03 kwietnia 2017 na dzień wyjazdu 25 kwietnia 2017.

Tab. 1. Porównanie trzech środków transportu na trasie Warszawa – Gdańsk [opracowanie własne na podstawie (1, 7, 9)]

Dane	Samolot	Pociąg	Autokar
Przewoźnik	Ryanair / LOT	Express InterCity Premium	PolskiBus
Planowy czas podróży	55 minut	158 - 170 minut	275 - 330 minut
Najmniejszy koszt biletu normalnego z opłatami na dzień 25.04.2017	57 zł	49 zł	9 zł
Najwyższy koszt biletu normalnego z opłatami na dzień 25.04.2017	246,91 zł	105 zł	11 zł
Częstotliwość kursów w dniu 25.04.2017	9	10	7
Czas na pojawienie się przed odlotem/wyjazdem	minimum 30 minut	0 minut	15 minut

PODSUMOWANIE

Na wielu trasach krajowych turyści mają do wyboru różne środki transportu oraz przewoźników świadczących usługi w zakresie transportu. W artykule autorzy przeprowadzili analizę wybranych środków transportu w turystyce krajowej oraz na podstawie zrealizowanego projektu dokonali subiektywnej oceny dotyczącej wybranych środków transportu: lotniczego, kolejowego, drogowego.

Transport lotniczy wypadł najkorzystniej, biorąc pod uwagę czas podróży. Pomimo tego, iż dość dużo zajmują przygotowania do podróży oraz konieczne jest wcześniejsze pojawienie się przed odlotem, to całkowity czas podróży okazał się najkrótszy. Na minus należy zaliczyć ograniczoną ilość miejsca oraz limit bagażu. Lot samolotem to idealny wybór dla osób chcących szybko dotrzeć do celu. Ze względu na wspomniane limity związane z ilością i rozmiarami bagażu ogranicza to jednak długookresowe wyjazdy turystyczne.

Transport kolejowy w turystyce krajowej można uzależnić od przewoźnika, co ma przełożenie na ekonomię, komfort i czas podróży. W zrealizowanym projekcie autorzy zaproponowali podróż pociągiem EIP („Pendolino”). Koszty podróży wybranym środkiem transportu nie należy do niskich, jednak trzeba podkreślić, iż warunki podróży są adekwatne do ceny. Podróż na trasie Gdańsk – Warszawa trwała około 160 min. Udogodnienia, wyciszenie i czas przejazdu należy w tym przypadku uznać za zalety.

Przewozy autokarowe są bardzo popularne w turystyce krajowej po Polsce. Oferta tego typu usług na rynku krajowym jest dość szeroka. Autokary są zazwyczaj nowoczesne i wygodne (posiadają regulowane fotele, podstawowe udogodnienia i mniejszą ilość miejsca dla pasażera). Koszty podróży są niższe niż w poprzednio wspomnianych środkach transportu. Przykładowo przewoźnik Polski Bus oferuje szereg promocji cenowych dla swoich klientów. Dość dobrze rozbudowana sieć połączeń oraz czynnik ekonomiczny powoduje, iż może to mieć istotne znaczenie przy wyborze tego środka transportu. Czas przejazdu może mieć, w tym przypadku, znaczenie drugorzędne.

Każdy z opisanych trzech środków transportu będzie miał swoich zwolenników jak i przeciwników. Dużym ograniczeniem w przy-

padku transportu lotniczego oraz szybkich kolei jest ich dostępność (lotniska, dworce kolejowe). Ceny biletów wskazane w tabeli 1 pokazują najtańsze w danym dniu i są uzależnione od pory dnia. Należy jednak podkreślić, iż przy obecnym stanie nasycenia i różnorodności środków transportu istnieje możliwość dotarcia w dowolne miejsce w Polsce, a przygotowania do wyjazdu z dużym wyprzedzeniem pozwolą na znaczne oszczędności.

BIBLIOGRAFIA

1. https://bilet.intercity.pl/zakup_biletu.jsp?ref=infop&rezerwacja_0=1&miejsce_0=2&ref=1 [03.04.2017]
2. Chyc K.: Transport w turystyce. Warszawa, AlmaMer Szkoła Wyższa, 2014.
3. Gaworecki W.: Turystyka. Warszawa, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, 2003.
4. Główny Urząd Statystyczny: Informacje i Opracowania Statystyczne - Turystyka w 2015r. Warszawa, Zakład Wydawnictw Statystycznych, 2016.
5. Kacperczyk R.: Transport i spedycja. Część 1 Transport. Warszawa, Wydawnictwo Difin, 2009.
6. Kurek W. (red.): Turystyka. Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2007.
7. <https://www.esky.pl/> [03.04.2017]
8. Materiały firmy SprintAir
9. <http://www.polskibus.com/pl/index.htm> [03.04.2017]
10. Rydzkowski W., Wojewódzka-Król K. (red): Transport. Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2007.
11. Urbanyi Popiołek I. (red.): Ekonomiczne i organizacyjne aspekty transportu. Bydgoszcz, Wydawnictwo Uczelniane Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy, 2013.
12. Wierzejski T., Kędzior Laskowska M.: Transport i spedycja. Olsztyn, Uniwersytet Warmiński – Mazurski w Olsztynie, 2014.

Selected means of transport in domestic tourism

The article presents the selected means of transport with regards to realization of transport services in domestic tourism. It was done the task, which allowed for assessment the selected means of transport with reference to personal preference of the authors. For this purpose authors prepared a trip Radom - Gdańsk - Warsaw - Radom based at means of transport: airplane, train, coach.

Autorzy:

lic. **Aleksandra Ciszek** – Wydział Transportu i Elektrotechniki Uniwersytet Technologiczno Humanistyczny im. K. Pułaskiego w Radomiu

dr hab. inż. **Tomasz Perzyński** – Wydział Transportu i Elektrotechniki Uniwersytet Technologiczno Humanistyczny im. K. Pułaskiego w Radomiu